

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö hankintalain kokonaisuudistuksen valmisteluryhmän mietinnöstä

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa hankintalain kokonaisuudistuksen valmisteluryhmän mietinnöstä. Työ- ja elinkeinoministeriön asettama valmisteluryhmä sai toukokuussa 2015 valmiiksi mietinnön hankintalain kokonaisuudistuksesta. uudistus perustuu Euroopan unionissa hyväksyttyihin hankintadirektiiveihin. Mietintö on laadittu hallituksen esityksen muotoon. Hallituksen esitys hankintalaiksi on tarkoitus antaa syksyllä 2015, ja uusi hankintalaki astuu voimaan viimeistään 18.4.2016.

Työryhmän mietintö löytyy osoitteesta:

https://www.tem.fi/files/42893/TEMjul_37_2015_web_13052015.pdf

Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (hankintalaki), joka korvaisi vuoden 2007 hankintalain, hankinta-asetuksen sekä vuoden 2011 lain sähköisestä huutokaupasta ja dynaamisesta hankintajärjestelmästä. Laissa säädettäisiin edelleen julkisten viranomaisten ja muiden lain soveltamisalaan kuuluvien yksiköiden hankintojen kilpailuttamismenettelyistä ja niihin liittyvistä oikeusturvakeinoista. Samassa yhteydessä ehdotetaan säädettäväksi vastaavat kilpailuttamismenettelyt kattava laki vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (erityisalojen hankintalaki), joka korvaisi vuoden 2007 erityisalojen hankintalain.

Esitykseen sisältyvien ehdotusten tarkoituksena olisi tehostaa julkisten varojen käyttöä, yksinkertaistaa hankintamenettelyjä, selkeyttää lain keskeisiä käsitteitä, parantaa pienten ja keskisuurten yritysten osallistumismahdollisuuksia tarjouskilpailuissa, parantaa mahdollisuuksia huomioida ympäristö- ja sosiaalisia näkökohtia sekä turvata kaikille tarjoajille tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu julkisissa hankinnoissa. Ehdotusten tarkoituksena olisi lisäksi tuoda kilpailuttamissääntöjä julkisia käyttöoikeussopimuksia koskeviin järjestelyihin.

Ehdotettujen lakien sisältö vastaisi hankintamenettelyjen, soveltamisalan ja oikeussuojakeinojen osalta pääosin voimassa olevaa hankintalainsäädäntöä. Direktiiveistä johtuvat keskeisimmät muutokset koskisivat uusia kilpailuttamismenettelyjä, hankintojen jakamistaosiin, hankintojen laadullisten näkökohtien huomioimista, ympäristö- ja sosiaalisten näkökohtien huomioimismahdollisuuksia, hankintamenettelyihin liittyviä sähköisiä viestintävälineitä, kansainvälisiä yhteishankintoja sekä sosiaali- ja terveystalouden sekä muiden erityisten palveluiden hankintamenettelyjä. Ehdotetulla hankintalailla kevennettäisiin kansallisissa hankinnoissa noudatettavaa menettelyä.

Riihimäen kaupungin lausunto

Sidosyksikköhanke

Työryhmä ehdottaa hankintalain 15 §:ään säännöstä hankinnoista hankintayksikön sidosyksiköltä seuraavassa muodossa:

"Tätä lakia ei sovelleta hankintasopimukseen, jonka hankintayksikkö tekee sidosyksikkönsä kanssa. Sidosyksiköllä tarkoitetaan hankintayksiköstä muodollisesti erillistä ja päätöksenteon kannalta itsenäistä yksikköä, joka on hankintayksikön määräysvallassa. Lisäksi edellytyksenä

on, että hankintayksikkö yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa käyttää määräysvaltaa yksikköön samalla tavoin kuin omiin toimipaikkoihinsa ja että yksikkö harjoittaa vähintään 90 % toiminnastaan niiden hankintayksiköiden kanssa, joiden määräysvallassa se on.

Hankintayksiköiden katsotaan yhdessä käyttävän määräysvaltaa 1 momentissa tarkoitettuun sidosyksikköön, jos sidosyksikön toimielimet koostuvat kaikkien hankintayksiköiden edustajista ja hankintayksiköt voivat yhdessä käyttää ratkaisevaa päätösvaltaa sidosyksikön strategiaan tavoitteisiin ja tärkeisiin päätöksiin. Lisäksi edellytyksenä on, että sidosyksikkö toimii määräysvaltaa käyttävien hankintayksiköiden etujen mukaisesti.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös tilanteisiin, joissa sidosyksikkö, joka on hankintayksikkö, tekee hankintasopimuksen siihen määräysvaltaa käyttävän hankintayksikön kanssa tai saman hankintayksikön määräysvallan alaisen toisen sidosyksikön kanssa.”

Sidosyksikön sääntely tarkoittaa kunnille käytännössä sitä, missä laajuudessa kuntaomisteiset yhtiöt voivat tuottaa palveluja muille kuin kuntaomistajille tai näiden konserniyhteisöille. Hankintadirektiivin 12 artiklassa säädetään sidosyksikön toiminnan kohdistumisen vaatimus siten, että yli 80 % sidosyksiköksi määritellyn toimijan toiminnoista tulee kohdistua siihen määräysvaltaa käyttävään tahoon. Työryhmä esittää siten sidosyksikön asemaan direktiivistä poikkeavaa ja tiukempaa kansallista sääntelyä, kun sidosyksikön sallittu ulosmyynnin osuus kiristettäisiin 10 %:iin.

Riihimäen kaupunki ei pidä työryhmän esittämää sääntelyä tältä osin kannatettavana. Kansallisessa lainsäädännössä ei ole mitään syytä poiketa direktiivin sallimasta enimmäismäärästä. Kilpailuoikeuden vaaliminen ja kilpailuneutraliteetin varmistaminen ovat EU-oikeuden keskeisiä periaatteita ja tavoitteita. EU:n toimielimet (komissio, neuvosto, parlamentti) ovat direktiivin hyväksyessään yhteisymmärryksessä päätyneet siihen, että sidosyksikön 20 % ulosmyynti ei vaaranna kilpailuneutraliteettia. Sidosyksiköiden toiminta markkinoilla on ollut vähäistä eikä ole aiheuttanut ongelmia tai vaarantanut kilpailuneutraliteettia. Kansallisessa lainsäädännössä ei ole mitään syytä poiketa direktiivin sääntelystä ja lähteä vapaaehtoisesti kiristämään tätä rajaa.

Kynnysarvot

Riihimäen kaupunki pitää tärkeänä hyödyntää hankintadirektiivien tarjoama liikkumavara täysimääräisesti hyväksi. Tavara- ja palveluhankintojen kynnysarvon nostaminen 30.000 eurosta 60.000 euroon on perusteltua. Sosiaali- ja terveystalouden osalta hankintadirektiivi säätää kynnysarvoksi 750.000 euroa. Työryhmä on kuitenkin päätenyt esittämään, että kansallinen kynnysarvo olisi 300.000 euroa. Sosiaali- ja terveystalouden luonne ja taloudellinen arvo huomioon ottaen 300.000 euron kansallinen kynnysarvo on liian alhainen. Valtakunnallisen sosiaali- ja terveystoimen rakenteellisen uudistamisen myötä pienten sote-toimijoiden määrä tulee vähenemään ja yksittäisten sosiaali- ja terveystoimen hankintojen euromäärä kasvamaan. Hallinnollisen työn vähentämiseksi sosiaali- ja terveystoimen palveluhankintojen kansallista kynnysarvoa on syytä korottaa.

(js)

Ehdotus/HJ:

Kaupunginhallitus päättää antaa työ- ja elinkeinoministeriölle edellä olevan lausunnon.

Päätös:

Täytäntöönpano
Muutoksenhaku
Lähempiä tietoja antaa

päätösote/Työ- ja elinkeinoministeriö (kirjaamo@tem.fi)
ei muutoksenhakuoikeutta (KuntaL 91 §)
hallintojohtaja Jussi Savola, puh. 019 758 4011